Sainpas sanottua

SUOMEN KIELEN KESKUSTELUOPPIKIRJA

SIRPA HÄGGBLOM
HANNA PALONEVA

FINN LECTURA

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Sisällysluettelo

Esipuhe 4

Kappale 1. Tutustuminen ja reagointi 6

- Itsestä kertominen ja tutustuminen, arjen tavallisten puhetilanteiden kartoittaminen ja puhumiseen virittäytyminen, omien vahvuuksien ja heikkouksien arvioiminen puhujana, reagointi puhetilanteissa
- Kysymyssanat ja kysymykset, vokaalit, verbirektioita

Kappale 2. Kauppa ja asiakaspalvelu 26

- Asiakaspalvelu asiakkaan ja myyjän näkökulmista
- Kohteliaisuuden ilmaiseminen, asiakaspalvelufraasit, puhekielen numerot

Kappale 3. Urheilu ja harrastukset 52

- Harrastukset, erilaiset säännöt ja lajien kuvailua, omista harrastuksista kertominen
- Puhekielen perusteet, sanapaino

Kappale 4. Ihmissuhteet ja tunteet 78

- Vuorovaikutus kaveri- ja perhesuhteissa, henkilökohtaiset ilo- ja suru-uutiset, ihmisten ja tuntemusten kuvailu
- Reagointi keskustelutilanteessa, fraasit ja toivotukset, juhlapuhe, puheen prosodia, musiikki, ajanilmaukset

Kappale 5. Matkustaminen 96

- Matkustaminen kaupungissa sekä maiden ja kaupunkien välillä, kulkuvälineet, maiden ja kaupunkien nimet, suunnan neuvominen
- Paikallissijat, konsonantit r ja ng, diftongit, mielipide

Kappale 6. Koti 124

- Asumissanaston kertaus, kodin ongelmatilanteet, asuntoilmoitukset
- Konsonantit, lyhenteet asuntoilmoituksissa

Kappale 7. Ruoka 150

- Ruokasanaston kertaus, reseptit, erikoisruokavaliot, ruokakulttuuri
- Yksikön ja monikon partitiivi puhekielessä, ainesanat, lyhenteet resepteissä

Kappale 8. Tekniikka ja ohjeet 176

- Arjen tekniikka, kirjalliset ja suulliset ohjeet ja varoitukset
- Imperatiivin ääntäminen, lainasanat ja tekniikan lyhenteitä, erikoismerkkien nimet

Kappale 9. Työ 194

- Työn- ja työnhaun sanastoa, keskustelut työpaikalla, asiointi puhelimessa
- Puhekielen imperfektiä, nimien ääntäminen

Kappale 10. Media 214

- Autenttinen media, median tekstilajit, mielipidekirjoitus ja väittely, tiedonhaku, kurssin itsearviointi
- Lyhenteet ja lainasanat, murteet, liitepartikkelit ja täytesanat

1 **A. Mitä voi harrastaa? Miettikää ryhmässä. Opettaja voi antaa tehtävälle aikarajan.**

URHEILU	TAIDE JA KULTTUURI
jalkapallo	

MUSIIKKI	MUITA?

B. Mikä harrastus on oikeassa muodossa näiden verbien jälkeen? Valitse sopiva sana laatikosta.

tanssin käsitöitä lenkillä televisiota jälkiruokia
elokuvia uintia musiikkia hiihdän laulamisesta leivon
elokuvissa koripalloa museoissa lukemista sarjoja
tietokonepelejä jalkapalloa pyöräilemisestä juoksemisesta

Harrastukset

Harrastan (mitä?)

_____
_____
_____
_____

Pelaan (mitä?)

_____
_____
_____
_____

Käyn (missä?)

_____
_____
_____
_____

Katson (mitä?)

_____
_____
_____
_____

Teen (mitä?)

_____
_____
_____
_____

Pidän (mistä?)

_____
_____
_____
_____

Verbit: uin, luen....

_____
_____
_____
_____

C. Keskustelkaa pareittain tai pienissä ryhmissä seuraavista kysymyksistä.

1. Mitä sinä harrastat?
2. Mitä sinä harrastit lapsena?
3. Mitä sinä haluaisit harrastaa, jos sinulla olisi enemmän aikaa tai rahaa?
4. Mistä urheilulajista sinä pidät?
5. Mistä urheilulajista sinä et pidä?
6. Seuraatko jotain urheilua?
7. Osaatko tehdä käsitöitä? Jos osaat, niin mitä?
8. Käytkö teatterissa tai museoissa?
9. Luetko paljon?
10. Katsotko paljon TV:tä, käytätkö paljon tietokonetta tai käytätkö paljon puhelinta?
11. Mikä rentouttaa sinua?
12. Missä harrastuksessa voi puhua paljon suomea?

2

A. Kuuntele sanat ja merkitse, missä on painotus, aksentti. Painotus tarkoittaa sitä kohtaa sanassa tai lauseessa, joka on muita "tärkeämpi", enemmän korostunut. Mitä huomaat suomen kielen painotuksesta?

1. jalkapallo
2. jääkiekko
3. sauvakävely
4. urheilulaji
5. liikuntatunti
6. kuntosalikortti
7. jalkapallomaajoukkue
8. maalivahti
9. käsityöt
10. taidenäyttely
11. tietokonepeli
12. moottoripyörä
13. purjevene
14. sisäänpääsymaksu
15. varausmaksu
16. Mä harrastan laskettelua.
17. Mä soitan sähkökitaraa.
18. Mä oon innokas penkkiurheilija.
19. Tykkään lasketella ja lumilautailla.
20. Käytätkö sä enemmän tietokonetta vai puhelinta?
21. Käytkö sä teatterissa tai museoissa?

B. Mitä tehtävän 2 A sanat ja lauseet tarkoittavat? Lue sanat itse ja keskity painotukseen.
Voit myös äänittää sanat ja kuunnella omaa puhettasi.

C. Sanokaa lauseet pareittain. Toinen on A ja toinen B. A peittää B:n sanat ja B peittää A:n sanat.

A lukee:	A kirjoittaa:
1. Pelaan jalkapalloa.	1. _____
2. Soitan sähkökitaraa.	2. _____
3. Käyn elokuvissa.	3. _____
4. Harrastan pyöräilyä.	4. _____
5. Pelaan sählyä.	5. _____
6. Harrastan käsitöitä.	6. _____
7. Luen paljon kirjoja.	7. _____
8. Kuuntelen musiikkia.	8. _____

B kirjoittaa:	B lukee:
1. _____	1. Pelaan jääkiekkoa.
2. _____	2. Soitan viulua.
3. _____	3. Käyn lenkillä.
4. _____	4. Harrastan sauvakävelyä.
5. _____	5. Pelaan shakkia.
6. _____	6. Harrastan laskettelua.
7. _____	7. Laulan kuorossa.
8. _____	8. Katson televisiota.

9 **Kuuntele, mitä eri ihmiset kertovat harrastuksestaan ja valitse oikein. Selvitä ensin opettajan kanssa, mitä nämä harrastukset ovat, ja tutustu sanastoon.**

A. Avantouinti.

Sanasto

totuttautua	vähitellen	jäsenmaksu
jäädä koukkuun	koppi	seura
ottaa pitkän kaavan mukaan		vierähtää pari tuntia

1. Hän on harrastanut avantouintia **18-vuotiaasta / 19-vuotiaasta.**
2. Ensimmäisessä avantouintipaikassa **oli sauna / ei ollut saunaa.**
3. Harrastauksessa **voi käyttää kenkiä ja pipoa / ei saa käyttää kenkiä ja pipoa.**
4. Avantouintipaikkoja on **joka puolella Suomea / vain rannikkokaupungeissa.**
5. Avantouintiseuran jäsenyys **maksaa / ei maksa.**

B. Pelastuskoiratoiminta.

Sanasto

rauniokoira	viranomainen	koiranohjaaja	hälyreppu
rauniorata	henkilöetsintä	ensiaputaitoinen	pelastuskoiratoiminta
paikkakunta	maastoetsintä	suunnistaa	laukaus
tiedotustilaisuus	etsintä	tottelevaisuus	hälytysryhmä
viedä mukanaan	häiriötekijä	savu	miellyttämisenhaluinen

6. Koirat voivat etsiä metsästä **ihmisiä / toisia koiria.**
7. Pelastuskoiratoimintaa harrastetaan **yksin / ryhmässä.**
8. Pelastuskoiratoiminta kannattaa aloittaa, kun koira on **nuori / vanha.**
9. Joskus koiran omistajan **täytyy myös olla mukana etsinnöissä metsässä / täytyy antaa koira etsintöihin ja jäädä itse kotiin.**

C. Kuntosali.

Sanasto

ulkoilma	lihasmassa	naru
tulee tuloksia	sokeririippuvuus	kaveta
tukeva	hinnoitella	sarja
huikea	tuloksia tulee	hyöty
kehittyä	lepopäivä	tukea harjoittelua
huhkia	ajokoiranmallinen	

10. Harrastuksen aloittamiseen motivoi **treeniohjelma / kaveri.**
11. Tavoite oli ensin kasvattaa lihaksia erityisesti **käsissä / jaloissa.**
12. Kuntosaliharrastus on vaikuttanut myös siihen, mitä hän **ostaa / syö.**
13. Ensimmäisen puolen vuoden aikana tuloksia tuli **nopeasti / hitaasti.**

D. Jalkapallo.

Sanasto

pakki	puolustaa	voittaa
teema	hyökätä	hävitä
riistää	pelipaita	suositella
joukkuepelaaja	vastustaja	turnaus

14. Julia aloitti jalkapallon, koska **vanhemmat toivoivat / kaverit pelasivat myös.**
15. Kun vanhemmat katsovat peliä, Julialla on **huono fiilis / vähän stressiä.**
16. Julian mielestä jalkapallo on **kallis harrastus / hyvä harrastus.**

E. Sisustaminen.

Sanasto

lempipuuha	selostus	vlogata
sisustaminen	kierrellä	nolo
surkea kunto	rapsutella	kirppari
näperrellä	päällinen	

17. Siiri saa sisustusideoita **ystäviltä / lehdistä ja televisiosta.**
18. Siiri tekee **vlogia eli videoblogia nettiin / omaa paperista sisustuslehteä.**

F. Partio.

Sanasto

rinkka	partio	metsävaellus
ikäkuilu	erätaito	makuupussi
perinne	tukija	makuualusta
retkikeitin	välittää	partiolainen
laavu	selviytyminen	retkeilyvaruste
huokea	mielekäs	luottamus

19. Partio ja luonnossa liikkuminen ovat vastapainoa **työlle ja koululle / kaupunkielämälle.**
20. **Kaverit / vanhemmat** ohjasivat mukaan partioon.
21. Parasta partiossa on **ystävät / hinta.**

1 **Sano parin kanssa niin monta sanaa alla olevista ryhmistä kuin keksit. Voittaja on se, joka keksii viimeisen uuden sanan ryhmään.**

Hedelmät Välipalat Juomat

Suomalaiset erikoisuudet

Kokkausverbit Jälkiruoat

2 **A. Haastattele muita opiskelijoita ruuasta. Vastaa kokonaisilla lauseilla suullisesti. Taulukkoon voit kirjoittaa "kyllä" tai "ei".**

	Nimi:	Nimi:	Nimi:
1. Syötkö paljon roskaruokaa/ pikaruokaa?			
2. Ostatko luomuruokaa?			
3. Syötkö paljon herkkuja?			
4. Oletko koskaan ollut dieetillä?			
5. Onko maku tärkeämpi kuin terveellisyys?			
6. Suositko lähiruokaa?			
7. Ostatko eineksiä?			
8. Käytätkö paljon rahaa ulkona syömiseen?			
9. Syötkö normaalisti aamiaisen?			
10. Rakastatko ruokaa?			

B. Reagointikuuntelu. Kuulet ruokaan liittyvän fraasin tai kysymyksen puhekielellä. Vastaa siihen loogisesti. Tee tehtävä parin kanssa ja vastatkaa kysymyksiin vuorotellen. Toisella kerralla kuulet mallivastaukset.

3 **A. Kuuntele sanat. Kuuletko partitiivin sanan lopussa?**

Huom!

Puhekielessä kaksi erilaista vokaalia sanan lopussa saatetaan sanoa samana vokaalina esim. partitiivissa.

Myös sanan loppu saatetaan "nielaista" eli sitä ei sanota esim. monikon partitiivissa. Huomaa, että puheessa i ja j ovat usein hyvin samanlaisia.

Yksikkö

leipä/leipää
päärynä/päärynää
peruna/perunaa
persikka/persikkaa
sitruuna/sitruunaa
kala/kalaa
liha/lihaa
juoma/juomaa
ruoka/ruokaa
pähkinä/pähkinää
juusto/juustoo
mehu/mehuu
maito/maitoo
viini/viinii
kahvi/kahvii
sokeri/sokerii
jäätelö/jäätelöö
öljy/öljyy
pullo/pulloo
ruokavalio/ruokavalioo

Monikko

mansikoita/mansikoit
perunoita/perunoit
sipuleita/sipuleit
makkaroita/makkaroit
pähkinöitä/pähkinöit

juustoja/juustoi
viinejä/viinei
kahveja/kahvei
muroja/muroi
karkkeja/karkkei

B. Lue parille joko ensimmäinen tai toinen A-kohdan sanoista. Pari ympyröi, kumman sanan kuulee.